

EURE
Interreg Europe

Βελτίωση της συμμετοχής των μικρών και μεσαίων περιφερειακών πόλεων στον καθορισμό της Ευρωπαϊκής Αστικής Πολιτικής.

Συμβολή των εταίρων του έργου EURE για μια πιο αποτελεσματική αστική πολιτική

**Interreg
Europe**

European Union | European Regional Development Fund

Μάιος 2021

Υποστήριξη της μειοψηφίας των μικρών, μεσαίων και περιφερειακών πόλεων

Για μια πολυκεντρική προσέγγιση στο πυρήνα της Αστικής Πολιτικής και της Πολιτικής Συνοχής

Από μια αστική ζωή σε μια πιο ανθρώπινη.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Υπόβαθρο και σκοπός της έκθεσης..... 1
2. Στόχος των εταίρων του έργου EURE.....**Error! Bookmark not defined.**
3. Εισηγήσεις των εταίρων του έργου EURE.... **Error! Bookmark not defined.**

Η παρούσα έκθεση αντικατοπτρίζει τις απόψεις των συγγραφέων / συντελεστών. Η αποκλειστική ευθύνη για το περιεχόμενο αυτού του παραδοτέου ανήκει στους συγγραφείς. Η διαχειριστική αρχή του προγράμματος ή/και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν ευθύνονται για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτά.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το έργο Interreg Europe EURE: www.interregeurope.eu/eure

Έκθεση διατύπωσης γνώμης σχετικά με τις προτεραιότητες των αστικών πολιτικών των μικτών, μεσαίων και περιφερειακών πόλεων – Κύρια συμπεράσματα και συστάσεις.

Η παρούσα έκθεση ετοιμάστηκε από την ομάδα Εμπειρογνομόνων των εταιρών του έργου EURE:

Επώνυμο	Όνομα	Εταίρος EURE
• Prado	Martin	
• Palma-Andres	José	
• Cabanas	Marta	Eixo Atlântico
• Peña Penabad	José	
• Soeiro	José	
• Bressan	Massimo	ASEV
• Lakatos	Simina	Municipiul Alba Iulia
• Cirstoiu	Alexandra Andrea	
• Skwarek	Dorota	
• Brzozowy	Andrzej	Wolewództwo Lubelskie
• Krzyzanowska - Orlik	Anna	
• Brejchová	Eva	
• Kubicková	Markéta	Depart. of coord. of European projects of the Pilsen City
• Syrovátková	Veronica	
• Μαλεκκιδου	Ελένη	Αναπτυξιακή Εταιρεία Λευκωσίας (ΑΝΕΛ) ΚΥΠΡΟΣ
• Lembo	Francesco	
• Lisai	Serena	ACR+ - Association of Cities and Regions for sustainable Resource management
• Aleksic	Danko	
• Dubois	Gwenaelle	Atlantic Cities
• Oliveira	Adeline	
• Skudra	Sabine	Riga City Council - City Development Department

1. Υπόβαθρο και σκοπός έκθεσης

Κατά τη διάρκεια της εναρκτήριας συνάντησης του έργου, που πραγματοποιήθηκε στο Σαντιάγο ντε Κομποστέλα (Ισπανία) στις 11 Ιουλίου 2019, οι εταίροι του Έργου EURE, που χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Interreg Europe, αποφάσισαν να συντάξουν δύο πρόσθετες εκθέσεις ως επιπλέον παραδοτέα στο πλαίσιο του έργου. Μία εξ αυτών είναι και η **Έκθεση διατύπωσης γνώμης σχετικά με τις προτεραιότητες των αστικών πολιτικών των μικτών, μεσαίων και περιφερειακών πόλεων.**

Η προτεινόμενη έκθεση θα είναι ένα απλό και στοχευμένο έγγραφο το οποίο θα ετοιμαστεί από την ομάδα Εμπειρογνομόνων των εταίρων του έργου EURE παράλληλα με την εργασία τους στην Κοινή Έκθεση και τις Εκθέσεις Υφιστάμενης Κατάστασης των Περιφερειών, εκμεταλλευόμενοι τις τακτικές προγραμματιζόμενες συναντήσεις. Στο κλείσιμο της έκθεσης θα περιλαμβάνεται ένα κεφάλαιο με τα «Κύρια συμπεράσματα και συστάσεις». Το έγγραφο αυτό θα απευθύνεται στους **υπεύθυνους χάραξης πολιτικής** και θα βασίζεται στη γνώση, την εμπειρία και την ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των εταίρων. Θα εκπονηθεί από εμπειρογνόμωτες, αλλά η τελική έκδοση, και κυρίως τα πολιτικά μηνύματα, θα πρέπει να εγκριθούν από τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής του έργου EURE.

Για την εκπόνηση της παρούσας έκθεσης οι εταίροι ανέλυσαν τον ρόλο των πόλεων τους στον πλαίσιο της ευρωπαϊκής αστικής πολιτικής (εάν υπάρχει) καθώς και τον αντίκτυπο των ευρωπαϊκών αστικών πολιτικών σε αυτές.

Το βασικό ερώτημα το οποίο επιχειρήθηκε να απαντηθεί από τους εταίρους του έργου είναι πώς αξιολογούν το βαθμό εκπροσώπησής τους σε ευρωπαϊκό επίπεδο και στις διάφορες επιτροπές, προγράμματα και προτεραιότητες. Είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη η δημογραφική πρόκληση που αντιμετωπίζει σήμερα η Ευρώπη η οποία συνδέεται κυρίως με περιοχές χαμηλής πληθυσμιακής πυκνότητας, στις οποίες αυτές οι μικρές, μεσαίες και περιφερειακές πόλεις μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο κυρίως όσον αφορά τις προσφερόμενες δημόσιες υπηρεσίες στους κατοίκους τους.

Το κύριο ερώτημα που πρέπει να απαντηθεί είναι, **πώς θα βελτιωθεί η παρουσία των μικρών, μεσαίων και περιφερειακών πόλεων στον καθορισμό της Ευρωπαϊκής Αστικής Πολιτικής** και η συμμετοχή τους σε κονδύλια που διατίθενται από το μελλοντικό αντίστοιχο άρθρο 7 του κανονισμού ΕΤΠΑ στις αστικές πολιτικές ώστε να διασφαλιστεί ότι οι προτεραιότητές του απαντούν και στις ανάγκες τους;

Οι μικρές, μεσαίες και περιφερειακές πόλεις έχουν συνήθως λιγότερους οικονομικούς πόρους από τις μεγαλύτερες. Συνήθως ο πληθυσμός τους γερνάει (επειδή οι νέοι μετακομίζουν σε μεγάλες πόλεις που προσφέρουν πιο ελκυστικές ευκαιρίες εργασίας) και ως εκ τούτου δημιουργούνται αυξανόμενες ανάγκες από τις δημόσιες υπηρεσίες. Ωστόσο, οι μικρές πόλεις (λιγότεροι από 50.000 κάτοικοι) δεν είναι επιλέξιμες για πόρους που προέρχονται από το άρθρο 8 του κανονισμού ΕΤΠΑ (Urban Innovative Actions).

Τα κονδύλια που διατίθενται από το άρθρο 7 του κανονισμού ΕΤΠΑ για τις αστικές πολιτικές απευθύνονται, μέχρι και σήμερα, **κυρίως σε μεγάλες πόλεις, ενώ οι μικρότερες δεν έχουν ουσιαστική πρόσβαση σε αυτά** (αν και ορισμένες χώρες, όπως η Ισπανία, έχουν καταφέρει να βρουν τρόπους για να συμπεριλάβουν μικρότερες πόλεις υπό ορισμένες ειδικές προϋποθέσεις). Η παρούσα έκθεση θα πρέπει να δώσει στοιχεία σχετικά με τον **μελλοντικό ρόλο των μικρών, μεσαίων και περιφερειακών πόλεων στον καθορισμό των προτεραιοτήτων της Αστικής Πολιτικής και στους πόρους του ΕΤΠΑ**. Για παράδειγμα, οι αρχές του Lubelskie σκοπεύουν να συμπεριλάβουν για την περίοδο 2021-27, 16 ολοκληρωμένες Εδαφικές Επενδύσεις (ITI) που αφορούν λειτουργικές Αστικές Περιοχές μικρών και μεσαίων πόλεων.

Η Έκθεση διατύπωσης γνώμης σχετικά με τις προτεραιότητες των αστικών πολιτικών των μικτών, μεσαίων και περιφερειακών πόλεων χωρίζεται σε δύο ξεχωριστές δημοσιεύσεις, συμπληρωματικές αλλά διακριτές:

- Την σύνοψη με τα κύρια συμπεράσματα και συστάσεις των εταίρων του έργου EURE, που απευθύνεται στους υπεύθυνους χάραξης αστικής πολιτικής, και
- Μια Έκθεση, επίσης συνθετική, που αφορά και περιγράφει την τεχνική υποστήριξη στα κύρια συμπεράσματα και συστάσεις.

2. Στόχος των εταίρων του έργου EURE

Η Ευρώπη έχει πλήθος μικρών, μεσαίων και μεγάλων πόλεων. Ως μέρος ενός πολυκεντρικού αστικού συστήματος, πρόκειται για λειτουργικές περιοχές με ποικίλες δυνατότητες και προκλήσεις. Οι ευρωπαϊκές πόλεις είναι κάτι περισσότερο από μέρη με πυκνά διατεταγμένες δομές. Είναι πόλεις με έντονη πολιτιστική, κοινωνική, οικολογική και οικονομική αλληλεπίδραση. Οι περισσότερες πόλεις είναι μοναδικές, με ιστορικά κέντρα εξαιρετικής πολιτιστικής αξίας που διαμορφώνουν την αστική κληρονομιά της Ευρώπης και την ταυτότητα των πολιτών της. Έτσι, ο πολιτισμός είναι το επίκεντρο κάθε βιώσιμης αστικής ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένης της διατήρησης και ανάπτυξης της κτισμένης και άλλης πολιτιστικής κληρονομιάς.

Οι πόλεις είναι τόποι πλουραλισμού, δημιουργικότητας και αλληλεγγύης.

Η νέα Χάρτα της Λειψίας

Σύμφωνα με μελέτη με τίτλο «Cities in the World», που εκπονήθηκε από κοινού από τον ΟΟΣΑ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ο πληθυσμός που ζει σε πόλεις με περισσότερους από 50.000 κατοίκους έχει υπερδιπλασιαστεί τα τελευταία 40 χρόνια, από 1,5 δισεκατομμύριο το 1975 σε 3,5 δισεκατομμύρια το 2015. Προβλέπεται να φτάσει τα 5 δισ. έως το 2050.

Το 24,2% του πληθυσμού της Ευρώπης ζει σε μικρές, μεσαίες και περιφερειακές πόλεις με πληθυσμό μεταξύ 5.000 και 50.000 κατοίκων. Ο συνολικός αριθμός τέτοιων πόλεων στην Ευρώπη είναι 8.350. Αυτές οι πόλεις διαδραματίζουν σημαντικό οικονομικό και κοινωνικό ρόλο ως κέντρα απασχόλησης, δημόσιων και ιδιωτικών υπηρεσιών, τοπικοί

κόμβοι μεταφορών, καθώς και τοπικά και περιφερειακά κέντρα δημιουργίας γνώσης, καινοτομίας και υποδομής για μεγάλο μέρος του πληθυσμού της Ευρώπης.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν έχει μια γνήσια κοινή αστική πολιτική. Η Ευρωπαϊκή Αστική Αντζέντα και τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία μέσω του άρθρου 7 του ισχύοντος κανονισμού για το ΕΤΠΑ έχουν μετριάσει αυτήν την παράλειψη και μέσω αυτής η Επιτροπή επεδίωξε να προωθήσει πιο ορθολογιστικά μοντέλα για μια κοινή προσέγγιση.

Η Αστική Αντζέντα της ΕΕ αναγνωρίζει ότι οι αστικές περιοχές όλων των μεγεθών μπορούν να τονώσουν την ανάπτυξη, να δημιουργήσουν θέσεις εργασίας για τους πολίτες και να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης σε μια παγκοσμιοποιημένη οικονομία. Η ΕΕ δεν έχει συγκεκριμένη πολιτική για πόλεις μικρού και μεσαίου μεγέθους, οι οποίες δεν συμπεριλαμβάνονται σχεδόν καθόλου στα άρθρα 7 και 8 του ΕΤΠΑ (ιδίως οι μικρότερες).

Οι εταίροι του Έργου EURE αποφάσισαν να συντάξουν την Έκθεση διατύπωσης γνώμης σχετικά με τις προτεραιότητες των αστικών πολιτικών των μικτών, μεσαίων και περιφερειακών πόλεων, συμπεριλαμβάνοντας τις προτεραιότητες των αστικών πολιτικών και τη συμβολή τους σε έννοιες που θα γίνουν αποδεκτές από την Αστική Αντζέντα της ΕΕ και τη Eurostat.

Το εταιρικό σχήμα του έργου EURE περιλαμβάνει πόλεις από διαφορετικά κράτη μέλη της ΕΕ, με διαφορετικούς τύπους διοικητικής οργάνωσης σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Ο κοινός τύπος οργάνωσής τους βασίζεται σε επίπεδο Δήμου και Πόλης.

Με βάση την εμπειρία τους, οι εταίροι του έργου EURE θα συμβάλλουν στη βελτίωση της παρουσίας των μικρών, μεσαίων και περιφερειακών πόλεων στην Ευρωπαϊκή Αστική Πολιτική.

3. Συστάσεις των εταίρων του έργου EURE

Οι εταίροι του έργου EURE, που έχουν ως στόχο τη βελτίωση της παρουσίας των μικρο και μεσαίων πόλεων στον καθορισμό της Ευρωπαϊκής Αστικής Πολιτικής και τη συμμετοχή τους σε κονδύλια που διατίθενται από το μελλοντικό αντίστοιχο άρθρο 7 του κανονισμού ΕΤΠΑ, προτείνουν τα παρακάτω:

01. Προώθηση της αποτελεσματικής συμμετοχής των μικρών, μεσαίων και περιφερειακών πόλεων στην αστική πολιτική της ΕΕ για την ενίσχυση του πολυκεντρισμού, καθώς και για τον κατάλληλο ορισμό αυτών των πόλεων, ανάλογα με την επικράτεια στην οποία βρίσκονται.
02. Ενδυνάμωση της δημόσιας και κοινωνικής συμμετοχής της τοπικής διοίκησης στο σχεδιασμό, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των αστικών στρατηγικών και, γενικά, της αστικής πολιτικής.
03. Η βιώσιμη και ολοκληρωμένη αστική ανάπτυξη απαιτεί να λαμβάνονται υπόψη με προοδευτικό τρόπο οι λειτουργικές αστικές περιοχές και τα πολυκεντρικά αστικά συστήματα.
04. Προώθηση μεγαλύτερης δέσμευσης των κρατών μελών στην πολιτική και οικονομική αποκέντρωση προς την τοπική διοίκηση.
05. Μεγαλύτερη συνάφεια στον στρατηγικό σχεδιασμό κατά την προετοιμασία των μέσων του προγράμματος για την εφαρμογή της αστικής πολιτικής και των δημόσιων επενδύσεων γενικότερα.
06. Προώθηση της εδαφικής και θεματικής ομαδοποίησης πόλεων και οντοτήτων για την κοινή ανάπτυξη πολιτικών βιώσιμης αστικής ανάπτυξης μέσω ολοκληρωμένων εδαφικών στρατηγικών
07. Οι αστικές λειτουργικές περιοχές για βιώσιμη αστική ανάπτυξη μπορούν και πρέπει να διέπονται από διοικητικές οριοθετήσεις, διαμορφώνοντας γύρω από διαφορετικές αστικές λειτουργίες, πολυκεντρικά εδαφικά συστήματα και μεγαλύτερες εδαφικές αλληλεπιδράσεις.
08. Ενίσχυση της ανάπτυξης ικανοτήτων για αποκεντρωμένες αρχές και απλούστευση της διαχείρισης του ΕΤΠΑ και διασφάλιση της αύξησης των πόρων του ΕΤΠΑ που διατίθενται στις αστικές πολιτικές.
09. Η κυκλική οικονομία πρέπει να ενσωματωθεί στην ευρωπαϊκή αστική πολιτική για τις μικρές, μεσαίες και περιφερειακές πόλεις.
10. Οι πόλεις, όπως αντίστοιχα έκαναν κατά τη διάρκεια της πανδημίας, θα πρέπει να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην κοινωνικό-οικονομική ανασυγκρότηση στην μετά-COVID-19 περίοδο.

Ακολουθεί μια σύντομη εξήγηση των σχετικών συστάσεων των εταίρων του έργου EURE:

01. Προώθηση της αποτελεσματικής συμμετοχής των μικρών, μεσαίων και περιφερειακών πόλεων στην αστική πολιτική της ΕΕ για την ενίσχυση του πολυκεντρισμού, καθώς και για τον κατάλληλο ορισμό αυτών των πόλεων, ανάλογα με την επικράτεια στην οποία βρίσκονται.

Το μοντέλο οικονομικής ανάπτυξης που επικρατεί τα τελευταία χρόνια στην Ευρώπη ευνόησε τη συγκέντρωση πληθυσμών σε μεγάλες μητροπόλεις και σε μειονεκτικές περιοχές, στις οποίες έχει συγκεντρωθεί και η ζήτηση για εξειδικευμένες θέσεις

εργασίας. Αυτή η υπερβολική συγκέντρωση δεν ήταν η πρώτη αιτία της επιδημίας, αλλά φαίνεται να ήταν η πρώτη αιτία για τη διάσταση που έχει ήδη φτάσει.

Στο τέλος της κρίσης αυτής, σίγουρα η κατάσταση δεν θα επιστρέψει στην αφετηρία της. Το μελλοντικό πλαίσιο θα είναι πολύ διαφορετικό.

Οι μικρές, μεσαίες και περιφερειακές πόλεις αποτελούν ένας από τους μοχλούς ανάπτυξης: τονώνουν την οικονομική και κοινωνική καινοτομία, διευκολύνουν την ανάδυση νέων επιχειρηματικών πρωτοβουλιών, εξασφαλίζουν εξοπλισμό και υπηρεσίες, υποστηρίζουν ψυχαγωγικές και πολιτιστικές δράσεις, διευκολύνουν τη διάχυση πληροφοριών, την δημιουργία οικονομιών κλίμακας και την ανάπτυξη κριτικής διάστασης. Η επίλυση του δημογραφικού προβλήματος εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ικανότητα των αστικών κέντρων να ενισχύσουν τους πόρους και να προωθήσουν τις ευκαιρίες απασχόλησης, να δημιουργήσουν τις κατάλληλες πρωτοβουλίες και δράσεις ώστε να προσελκύσουν πληθυσμό.

Ακόμη και αν για στατιστικούς λόγους η Eurostat θεωρεί μια πόλη ως την τοπική διοικητική μονάδα (LAU) όπου η πλειοψηφία του πληθυσμού της ζει στο αστικό κέντρο (με πυκνότητα πληθυσμού 1.500 /Sqkm) μεγέθους τουλάχιστον 50.000 κατοίκων, δεν υπάρχει ακόμη σαφής αντίληψη / ορισμός για τα χαρακτηριστικά που διέπουν μια πόλη μικρού ή μεσαίου μεγέθους.

Αλλά η νομική και πρακτική πραγματικότητα δείχνει ότι σε πολλές χώρες, όπως για παράδειγμα την Ισπανία και την Γαλλία, τα μεγέθη/χαρακτηριστικά έχουν ως ακολούθως:

- Πόλη, Διοικητική Μονάδα με πληθυσμό 20,000 ή περισσότερων κατοίκων
- Μεσαίου μεγέθους πόλη, Διοικητική Μονάδα με πληθυσμό μεταξύ 10,000 και 20,000 κατοίκων.
- Μικρού μεγέθους πόλη, Διοικητική Μονάδα με πληθυσμό που δεν ξεπερνά τους 10,000 κάτοικους.

Ορισμένες ευρωπαϊκές περιοχές έχουν πληθυσμό μικρότερο από 20.000 κατοίκους και λόγω αυτού δεν είχαν την δυνατότητα πρόσβασης και αξιοποίησης ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων για αστικές στρατηγικές. Στην πραγματικότητα όμως αποτελούν τους κεντρικούς κόμβους μεγαλύτερων περιοχών που αποτελούνται από αστικές περιοχές άνω των 20.000 κατοίκων και σχηματίζονται από ένα σύστημα πιο διάσπαρτο και ασυνεχές.

Φαίνεται λογική απαίτηση η ενσωμάτωση αυτής της προσέγγισης στις αστικές στρατηγικές ώστε να καταστεί δυνατή η χρηματοδότηση τέτοιων περιοχών μέσω των κονδυλίων του ΕΤΠΑ για πληθυσμιακά κέντρα που, από μόνα τους, δεν συμπληρώνουν το καθορισμένο όριο των 20.000 κατοίκων. Ιδιαίτερα σημαντικός είναι και ο ρόλος τους ως κινητήριες δυνάμεις μεγάλων αγροτικών περιοχών αλλά και η σημασία τους στην παροχή εξοπλισμού, υποδομών και υπηρεσιών σε αυτές τις περιοχές που συντελούν στην αποτροπή της ερήμωσης / εγκατάλειψης τους. Αυτή η πραγματικότητα δεν θα πρέπει να ληφθεί υπόψιν στη διαδικασία χάραξης στρατηγικής.

Στο πλαίσιο αυτό, είναι απαραίτητο να οριστεί το εννοιολογικό πλαίσιο του όρου μικρού και μεσαίου μεγέθους πόλεις με βάση την περιφέρεια στην οποία βρίσκονται και τη διοικητική τους οργάνωση. Δεδομένης της ετερογένειας που υπάρχει στην Ευρώπη, δεν θα ήταν επαρκής μια ενιαία προσέγγιση.

Η εφαρμογή του αστικού άξονα του ΕΤΠΑ θα πρέπει να γίνεται λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές συνθήκες του αστικού περιβάλλοντος, για παράδειγμα μεταξύ μικρού ή μεσαίου μεγέθους πόλεων και μητροπολιτικών περιοχών, όπου οι λύσεις (και οι ανάγκες) δεν μπορούν να είναι ίδιες.

02. Ενδυνάμωση της δημόσιας και κοινωνικής συμμετοχής της τοπικής διοίκησης στο σχεδιασμό, την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των αστικών στρατηγικών και, γενικά, της αστικής πολιτικής.

Η αστική πολιτική αποτελεί πλέον μια από τις κύριες απαντήσεις στο ζήτημα της Πολιτικής Συνοχής και της αρμονικής ανάπτυξης των ευρωπαϊκών εδαφών. Δεν μπορεί, ωστόσο, να θεωρηθεί ως πολιτική που απευθύνεται μόνο σε μεγάλες μητροπόλεις και μητροπολιτικές περιοχές. Το ερέθισμα στο αστικό σύστημα πρέπει να βασίζεται στη δημιουργία ενός συνεκτικού και αρθρωμένου δικτύου μικρών και ενδιάμεσων πόλεων που, αν και περιθωριακό σε σχέση με τις κύριες μητροπολιτικές περιοχές, αποτελεί το ζωτικό δίκτυο που δίνει ανθεκτικότητα και οικονομική - κοινωνική δυναμική στις περιοχές.

Θα πρέπει να διασφαλιστεί η αποτελεσματικότητα της συμμετοχής των πόλεων και των ομάδων τους στην προετοιμασία και την παρακολούθηση των διαφόρων ευρωπαϊκών προγραμμάτων σε εθνικό επίπεδο, ιδίως εκείνων που σχετίζονται με τη νέα περίοδο χρηματοδότησης και τα προγράμματα που αφορούν την βιωσιμότητα των πόλεων, και πιο συγκεκριμένα με τις αστικές στρατηγικές.

Επίσης, θα πρέπει να ληφθούν περαιτέρω βήματα για την ενίσχυση του ρόλου των πολιτών και των τοπικών εμπλεκόμενων φορέων, σε όλες τις φάσεις της διαδικασίας ανάπτυξης βιώσιμων αστικών πολιτικών και στρατηγικών. Αυτό θα πρέπει να γίνει σε δύο κλίμακες: σε επίπεδο ευρύτερης αστικής περιοχής (στο σύνολό της) και σε επίπεδο συγκεκριμένης υπο-περιοχής όπου υλοποιούνται οι δράσεις, να εμπλέκεται ο τοπικός πληθυσμός και οι εμπλεκόμενοι τοπικοί φορείς.

Θα ήταν σκόπιμο να εκπαιδευτεί και να έχει βούληση και άποψη ο γενικός πληθυσμός και το σύνολο της κοινωνίας σε ότι αφορά την αστική πολιτική και τις επιπτώσεις της, και να μην αφορά αποκλειστικά τους εμπειρογνώμονες στον συγκεκριμένο τομέα.

Η συμμετοχή του κοινού, ιδίως σε ό,τι αφορά την τοπική αυτοδιοίκηση, είναι απαραίτητη σε έναν δημοκρατικό σύγχρονο κόσμο. Ο λαός, εξ ορισμού είναι ο στόχος όλων των μέτρων που λαμβάνονται για λογαριασμό του. Η τοπική αυτοδιοίκηση θα πρέπει επομένως να λαμβάνει υπόψη τη γνώμη του σε κάθε σημαντική απόφαση, ιδίως όταν αφορά στρατηγικές αστικής πολιτικής, τον σχεδιασμό έργων, την παρακολούθηση

και αξιολόγηση, μέσω διερεύνησης ή/και συστηματικών διαβουλεύσεων που θα πραγματοποιούνται μέσω των κατάλληλων τοπικών δομών.

03. Η βιώσιμη και ολοκληρωμένη αστική ανάπτυξη απαιτεί να λαμβάνονται υπόψη με προοδευτικό τρόπο οι λειτουργικές αστικές περιοχές και τα πολυκεντρικά αστικά συστήματα.

Αυτές οι «νέες» αστικές περιοχές τείνουν να αντιμετωπίζουν κοινά προβλήματα και επομένως θα πρέπει να σχεδιάζουν και να προωθούν κοινές στρατηγικές αστικής ανάπτυξης, στο βαθμό που η τοπική αειφόρος ανάπτυξη θα βασίζεται στην ικανότητα σχεδιασμού κοινών δράσεων με τη συμμετοχή διαφορετικών παραγόντων με ποικίλες και ολοκληρωμένες κλίμακες.

Οι πόλεις με πληθυσμό 20.000 ή λιγότερους κατοίκους, που είναι κόμβοι μεγάλων αγροτικών περιοχών, θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν μια λειτουργική αστική περιοχή ή να αποτελέσουν τμήμα ενός ασυνεχούς πολυκεντρικού δικτύου κέντρων με σκοπό την άμεση πρόσβαση τους στην ευρωπαϊκή αστική χρηματοδότηση και τα εθνικά σχέδια του Ταμείου Συνοχής για τις αστικές πολιτικές.

Η επόμενη προγραμματική περίοδος και πρόγραμμα θα πρέπει να προωθήσουν την ενσωμάτωση της έννοιας των λειτουργικών αστικών περιοχών, με ιδιαίτερη προσοχή στα μητροπολιτικά σύνολα, τον πολυκεντρισμό μικρότερων πυρήνων και τους μεταβατικούς αστικούς χώρους της υπαίθρου.

Θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στη σχέση της πόλης και της γύρω αγροτικής περιοχής. Οι σχέσεις πόλης και αγροτικών περιοχών πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στον καθορισμό των πολιτικών βιώσιμης αστικής ανάπτυξης. Η αστική επέκταση έχει οδηγήσει στην ανάπτυξη περιοχών όπου ο αστικός και ο αγροτικός ιστός αναμιγνύονται. Οι κοινωνικές και λειτουργικές διαφορές μεταξύ της ζωής στις πόλεις και των αγροτικών περιοχών γίνονται όλο και πιο δύσκολο να διακριθούν και επομένως δεν είναι εύκολο να χαράξουμε μια σαφή γραμμή μεταξύ τους. Οι αστικές και αγροτικές περιοχές πρέπει να συνεργαστούν ώστε να συμβάλουν στην ισόρροπη εδαφική ανάπτυξη.

Κανονιστικοί, οργανωτικοί και οικονομικοί μηχανισμοί πρέπει να αναπτυχθούν σε όλα τα επίπεδα ως προϋπόθεση για την ενσωμάτωση και ανάπτυξη νέων λειτουργικών περιοχών με τη ρητή συμμετοχή πόλεων και δήμων.

04. Προώθηση μεγαλύτερης δέσμευσης των κρατών μελών στην πολιτική και οικονομική αποκέντρωση προς την τοπική διοίκηση.

Η έξοδος από την τρέχουσα κρίση απαιτεί στοχευμένες απαντήσεις και ταχύτητα στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα μπόρεσαν να ανταποκριθούν σε μεγάλο βαθμό το οποίο αποτελεί μια σημαντική ευκαιρία στη

διαδικασία λήψης αποφάσεων. Πλέον, είναι απαραίτητο να καθοριστεί η κατεύθυνση για την έξοδο από την κρίση.

Οι μικρές, μεσαίες και περιφερειακές πόλεις είναι επικεντρωμένες στο να συνεισφέρουν, συμβάλλοντας στην ποιότητα και το επίπεδο των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου βάσει της Επόμενης Γενιάς ΕΕ και του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου, χωρίς να περιορίζονται στη διεκδίκηση περισσότερων πόρων για την επικράτειά τους. Έχουν την ικανότητα και τη νομιμότητα να διεκδικούν και να έχουν φωνή στην επιλογή, εστιάζοντας στην ανάγκη τους για καθορισμό νέων δημόσιων πολιτικών από την οπτική της κλίμακας των εδαφών ως λειτουργικό σύνολο.

Οι δήμοι καλούνται συστηματικά να ανταποκριθούν σε νέες ευθύνες και να δίνουν απαντήσεις στις προσδοκίες και ανησυχίες των πολιτών, που ξεπερνούν κατά πολύ τους παραδοσιακούς τομείς παρέμβασής τους. Αυτό το νέο διευρυμένο πλαίσιο διεκδικήσεων είναι αποτέλεσμα της εμπιστοσύνης που τους δείχνουν οι πολίτες.

Το κύμα λαϊκισμού συνόδεψε τα αυξανόμενα κρούσματα επιδημίας, κυρίως επειδή ο λαϊκισμός τρέφεται από την ανασφάλεια των πολιτών και τις αυξανόμενες ανισότητες. Εκτός από τη συνεχιζόμενη κρίση, πρέπει να περιορίσουμε παράλληλα την ανασφάλεια και την ανισότητα. Οι μικρές και μεσαίες πόλεις και οι αστικές τους αρχές είναι σωστά προετοιμασμένες για να φέρουν εις πέρας το δύσκολο αυτό έργο, λόγω της εγγύτητάς τους και της αμεσότητας απαντήσεών τους στους πολίτες που φαίνεται να τους εμπιστεύονται περισσότερο.

Ως εκ τούτου, μπορεί να απαιτείται η συνεργασία μεταξύ των πόλεων, μικρών, μεσαίων και περιφερειακών πόλεων, ενώ παράλληλα και η συνεργασία μεταξύ των διαφόρων επιπέδων δημόσιας, εθνικής, περιφερειακής και τοπικής διοίκησης αλλά και με τον ιδιωτικό τομέα. Οι νέες δημόσιες πολιτικές για την έξοδο από την κρίση μπορούν να καθοριστούν μόνο σε αυτήν την πολυεπίπεδη βάση συνεργασίας και διακυβέρνησης για να είναι αποτελεσματικές.

Επιπρόσθετα, οι μικρές, μεσαίες και περιφερειακές πόλεις πρέπει να συμμετέχουν ενεργά και εξ αρχής στον καθορισμό των δημόσιων πολιτικών για να ανταποκριθούν στις συνέπειες της τρέχουσας κρίσης και στα χρηματοδοτικά μέσα για την εφαρμογή τους.

Τα επόμενα προγράμματα μπορούν να βοηθήσουν πολύ στην απαραίτητη ενδυνάμωση των πόλεων. Προφανώς, είναι απαραίτητη μια γενική αλλαγή στην πολιτική αφενός και αφετέρου στην σχέση με την τοπική αυτοδιοίκηση, παρέχοντάς τους επαρκείς εξουσίες και προϋπολογισμό ώστε να μην υπάρχει ανάγκη για τόση εξάρτηση από τους φορείς της κεντρικής κυβέρνησης όπως συμβαίνει στο τρέχον πρόγραμμα, όπου ασκούν υπερβολικά έλεγχο στις τοπικές αρχές.

Η δέσμευση για πολυεπίπεδη διακυβέρνηση τόσο σε κάθετο όσο και σε οριζόντιο επίπεδο, αλλά και σε ευρωπαϊκό όσο και σε κρατικό, θα πρέπει επομένως να εμβαθύνει ώστε να αποσαφηνιστούν οι ρόλοι και οι αρμοδιότητες των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης που εμπλέκονται στις αστικές πολιτικές.

05. Μεγαλύτερη συνάφεια στον στρατηγικό σχεδιασμό κατά την προετοιμασία των μέσων του προγράμματος για την εφαρμογή της αστικής πολιτικής και των δημόσιων επενδύσεων γενικότερα.

Η απάντηση στην επιτακτική κοινωνική ανάγκη και την οικονομική κρίση θα πρέπει να είναι καινοτόμα, διότι τα συνήθη εργαλεία για τη στήριξη της διατήρησης των θέσεων εργασίας πιθανότατα να μην είναι επαρκώς αποτελεσματικά.

Άνθρωποι, οικογένειες και εταιρείες αναγκάστηκαν να ενσωματώσουν η/και να παρέχουν τεχνολογικές λύσεις για διευκολύνσεις σε όλους τα επίπεδα, προσωπικό αλλά και εργασίας. Είναι πλέον απαραίτητο, να μπορούν να λειτουργούν όλα σε πληρότητα από το σπίτι. Να μπορούν να λειτουργήσουν και να διατηρηθούν εμπορικές σχέσεις, να υπάρχει επάρκεια στην πρόσβαση σε δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες, ακόμα και κοινωνικά οι σχέσεις να έχουν την δυνατότητα να διατηρηθούν και να μην γίνουν απρόσωπες.

Η ψηφιοποίηση είχε ήδη συμπεριληφθεί στην Αστική Ατζέντα της ΕΕ. Οι περιορισμοί που έφερε η πανδημία απλά επιτάχυναν αυτή την διαδικασία. Η τηλεργασία απέκτησε μια εντελώς αδιανόητη δυναμική μέσα σε πολύ λίγους μήνες. Αυτή η αλλαγή ανοίγει νέες προοπτικές για τις περιφερειακές περιοχές σε μια οικονομία της γνώσης, έντονα τριτογενή και ψηφιοποιημένη.

Οι ψηφιακές τεχνολογίες, ιδιαίτερα η τεχνητή νοημοσύνη, μεταμορφώνουν τον κόσμο με πρωτοφανή ταχύτητα. Έχουν αλλάξει τους τρόπους επικοινωνίας μας, όσον αφορά τη ζωή και την εργασία αλλά και ευρύτερα την κοινωνία και την οικονομία.

Η σημασία του ολοκληρωμένου στρατηγικού σχεδιασμού στον τομέα των πολιτικών βιώσιμης αστικής ανάπτυξης και της δημιουργίας της αστικής ατζέντας σε όλα τα επίπεδα διοικήσεων και κυβερνήσεων ή αντίστοιχων παρόμοιων έγγραφων όπου αυτό δεν είναι δυνατό, θα πρέπει να εκφράζεται με σαφήνεια.

Τα νέα προγράμματα αστικής ανάπτυξης και οι τοπικές ατζέντες θα πρέπει να ευθυγραμμιστούν με την Ατζέντα 2030 του ΟΗΕ και τους ΣΒΑ¹ του, ιδίως με τον στόχο 11, και τον COP21, την Νέα Αστική Ατζέντα, τη στρατηγική για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και το Σύμφωνο των Παρισίων, τον Ευρωπαϊκό Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων, το Σύμφωνο των Δημάρχων για το Κλίμα και την Ενέργεια ή το Πλαίσιο Αναφοράς για τις Βιώσιμες Πόλεις καθώς και άλλα διεθνή έγγραφα αναφοράς.

Πρέπει να γίνει προσπάθεια οι στρατηγικές να είναι πιο προσανατολισμένες στην πόλη ως οντότητα. Θα πρέπει να αποτελούν τη μερική ή ολική έκφραση μιας κοινής και συμμετοχικής προσέγγισης και όχι ένα άθροισμα συγκυριακών ενεργειών σύμφωνα με

¹ΣΒΑ: Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης

την κατά περιόδους κεντρική κυβέρνηση. Η στρατηγική πρέπει να είναι ευρύτερη, να καλύπτει τη τοπική αυτοδιοίκηση και να διαφέρει από τα χρηματοδοτούμενα έργα.

06. Προώθηση της εδαφικής και θεματικής ομαδοποίησης πόλεων και οντοτήτων για την κοινή ανάπτυξη πολιτικών βιώσιμης αστικής ανάπτυξης μέσω ολοκληρωμένων εδαφικών στρατηγικών.

Η σχέση μεταξύ κεντρικών, περιφερειακών και τοπικών διοικήσεων και μεταξύ πόλεων θα πρέπει να στηρίζεται σε πνεύμα συνεργασίας, καθορίζοντας μια αυθεντική συνυπευθυνότητα μεταξύ τους, με σεβασμό στην τοπική διοίκηση και χωρίς το δημοτικό συμβούλιο να αποτελεί χώρο αντιπαραθέσεων μεταξύ των διοικήσεων. Η αστική και τομεακή πολιτική για τις πόλεις πρέπει πάντα να συζητείται και συμφωνείται με την τοπική αυτοδιοίκηση.

Θα ήταν σκόπιμο να ενσωματωθούν τομεακές στρατηγικές στις αστικές πολιτικές, οι οποίες δεν είναι θα επικεντρώνονται μόνο στο αστικό κομμάτι, εάν και εφόσον οι πόλεις διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην επίτευξη και την εφαρμογή τους. Θέματα όπως τα απόβλητα, η ενέργεια, οι μεταφορές κ.λπ. θα πρέπει να καλύπτονται από τομεακές πολιτικές που θα είναι ενσωματωμένες με μεγαλύτερη σαφήνεια στις αστικές πολιτικές.

07. Οι αστικές λειτουργικές περιοχές για βιώσιμη αστική ανάπτυξη μπορούν και πρέπει να διέπονται από διοικητικές οριοθετήσεις, διαμορφώνοντας γύρω από διαφορετικές αστικές λειτουργίες, πολυκεντρικά εδαφικά συστήματα και μεγαλύτερες εδαφικές αλληλεπιδράσεις.

Θα πρέπει να εκτιμηθεί ένας καλύτερος ορισμός της έννοιας της αστικής περιοχής και της αστικής αρχής, ώστε να επιτραπούν ευρύτερες και πιο ευέλικτες παρεμβάσεις. Πρέπει να σημειωθεί πρόοδος προς μια πιο ευέλικτη και χωρίς αποκλεισμούς έννοια της «αστικής περιοχής».

Η έννοια της αστικής περιοχής πρέπει να συμπληρωθεί με αυτή των πολυκεντρικών αστικών δικτύων. Η μετάβαση προς μεγαλύτερο πολυκεντρισμό σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο μπορεί να προωθήσει στρατηγικές συνεργασίας και στρατηγικές δικτύων μεταξύ των πόλεων για πιο δίκαιη περιφερειακή ανάπτυξη.

Προώθηση της θεσμικής αλληλεπίδρασης των αστικών αρχών, για ανταλλαγή νέων ιδεών για την πρόοδο των πόλεων, νέων αστικών μοντέλων, τρόπων αστικής αναγέννησης σε επίπεδο γειτονιάς, κάλων πρακτικών, μάθησης, οργανωτικών κουλτουρών, επίλυσης προβλημάτων κ.λπ. Οι κοινότητες πρακτικής και τα δίκτυα που προωθούν τις ανταλλαγές μεταξύ των αστικών παραγόντων μπορούν να διευκολύνουν και ενδυναμώσουν τις λειτουργίες αυτές, όπως για παράδειγμα το υπάρχον Δίκτυο Αστικής Ανάπτυξης

08. Ενίσχυση της ανάπτυξης ικανοτήτων για αποκεντρωμένες αρχές και απλούστευση της διαχείρισης του ΕΤΠΑ και διασφάλιση της αύξησης των πόρων του ΕΤΠΑ που διατίθενται στις αστικές πολιτικές.

Προκειμένου να επιταχυνθεί η εφαρμογή της νέας προγραμματικής περιόδου 2021-2027, θα ήταν βοηθητικό να οριοθετηθεί το πλαίσιο διαχείρισης της, η σχέση μεταξύ των διοικήσεων και να παρασχεθούν τα απαραίτητα τεχνικά εργαλεία ώστε να επιτρέπουν την αποτελεσματική χρήση του χρόνου και να εγγυώνται τη γνώση και τον διάλογο των διαφόρων διοικήσεων. Αυτά τα εργαλεία θα πρέπει να έχουν σχεδιαστεί εκ των προτέρων και να εφαρμοστούν καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του προγράμματος.

Θα πρέπει να σημειωθεί περαιτέρω πρόοδος στην απλούστευση της διαχείρισης της, που θα επιτρέπει υψηλότερες ταχύτητες εκτέλεσης και μεγαλύτερη ελευθερία των φορέων διαχείρισης έναντι των ενδιάμεσων φορέων. Η τρέχουσα περίοδος προγραμματισμού είναι εξαιρετικά γραφειοκρατική. Χάνεται πολύς χρόνος και κόπος σε γραφειοκρατία και εσωτερική επεξεργασία. Αυτό αποτελεί και έναν από τους κύριους λόγους χαμηλού επιπέδου υλοποίησης του τρέχοντος προγράμματος.

Η κατευθείαν ευρωπαϊκή/εθνική χρηματοδότηση θα πρέπει να διευκολυνθεί και να αυξηθεί προς τις πόλεις δίνοντας ευθύνη στις τοπικές αρχές σε περιοχές με έντονο αστικό χαρακτήρα ή σε περιοχές που συνδέονται με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία.

Το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2021-2027, το Πρόγραμμα Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων και το Σχέδιο Ανάκαμψης της ΕΕ θα πρέπει να διασφαλίζουν την αύξηση των πόρων που διατίθενται για τις αστικές πολιτικές.

Η ενίσχυση των ρόλων αυτών των ταμείων, η ενδυνάμωση του ρόλου των Τοπικών Αρχών σε αυτά από την ΕΕ και τα κράτη μέλη, και η αναγνώριση του έργου τους για την υποδοχή των πολιτών θα είναι το κλειδί για την κοινωνικοοικονομική ανάκαμψη της Ευρώπης που πρέπει να διατυπώνεται με σαφήνεια και να λαμβάνεται υπόψη στα μελλοντικά προγράμματα αστικής ανάπτυξης. Αρχικά η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε τουλάχιστον το 6% του ΕΤΠΑ για τις αστικές περιοχές και στη συνέχεια το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή συμφώνησαν ότι το ποσοστό αυτό θα πρέπει να ανέρχεται τουλάχιστον στο 8%. Γιατί να μην πάμε ένα βήμα παραπέρα, όπως έπραξαν ήδη πολλά κράτη μέλη την περίοδο 2014-2020;

09. Η κυκλική οικονομία πρέπει να ενσωματωθεί στην ευρωπαϊκή αστική πολιτική για τις μικρές, μεσαίες και περιφερειακές πόλεις..

Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές (ΤΠΑ) είναι βασικοί παράγοντες για την ανάπτυξη και εφαρμογή των κυκλικών δραστηριοτήτων, τονίζοντας ότι πολλές ευρωπαϊκές ΤΠΑ υπήρξαν πρωτοπόροι στη μετάβαση στην κυκλική οικονομία (CE).

Οι ΤΠΑ έχουν χρησιμοποιήσει ένα ευρύ φάσμα προσεγγίσεων για την ενίσχυση της κυκλικής οικονομίας και ακολουθώντας αυτές τις προσεγγίσεις, έχουν αντιμετωπίσει πολλές κοινές προκλήσεις που σχετίζονται ιδιαίτερα με την ανάγκη δημιουργίας γνώσεων και τεχνικών ικανοτήτων καθώς και με την ανάγκη πρόσβασης σε οικονομικούς πόρους.

Οι ακόλουθες ενέργειες προτείνονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών για να συμβάλουν στην ενσωμάτωση των αρχών της κυκλικής οικονομίας στις ευρωπαϊκές αστικές πολιτικές για μικρές, μεσαίες και περιφερειακές πόλεις:

1. Ολοκληρωμένες μετρήσεις των στόχων κυκλικής οικονομίας και σύνδεση της πρόληψης των αποβλήτων με την κλιματική αλλαγή.
2. Υπάρχει η ευκαιρία να συνδεθούν οι στόχοι βιώσιμης διαχείρισης των πόρων των αποκεντρωμένων αρχών με τα σχέδια προσαρμογής και μετριασμού της κλιματικής αλλαγής. Η κυκλική οικονομία έχει τεράστιες δυνατότητες να μετριάσει τον αντίκτυπο των προϊόντων αποτρέποντας τη δημιουργία απορριμμάτων, παρατείνοντας τη διάρκεια ζωής των προϊόντων και κλείνοντας τους βρόχους των υλικών. Είναι δυνατό για τις ευρωπαϊκές πόλεις και περιφέρειες να συμβάλουν στη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα της ΕΕ σε αρκετούς βασικούς τομείς με την εφαρμογή φιλόδοξων, αλλά εφικτών δράσεων.
3. Δια-υπηρεσιακή συνεργασία και ολοκληρωμένη προσέγγιση. Ο εγκάρσιος χαρακτήρας των τοπικών στρατηγικών της κυκλικής οικονομίας θα πρέπει να βασίζεται στη δέσμευση πολλών τμημάτων πολιτικής. Απαιτούνται συνεπώς η χωρίς αποκλεισμούς εσωτερική διακυβέρνηση και δια-υπηρεσιακή συνεργασία για να έρθουν στο τραπέζι οι αρμόδιες υπηρεσίες δημόσιας διοίκησης σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο, ιδίως εκείνες που είναι αρμόδιες για το περιβάλλον και τα απόβλητα, την οικονομική ανάπτυξη, τον αστικό σχεδιασμό, την εκπαίδευση και την απασχόληση, την έρευνα και την καινοτομία.
4. Ισχυρότερη σύνδεση με τις έξυπνες στρατηγικές εξειδίκευσης. Η έξυπνη εξειδίκευση χαρακτηρίζεται από τον προσδιορισμό στρατηγικών τομέων για παρεμβάσεις που βασίζονται τόσο στην ανάλυση των δυνατοτήτων και των προοπτικών της οικονομίας όσο και στη συμμετοχή των ενδιαφερομένων φορέων. Μέσω αυτής της συνεργασίας και της προσέγγισης από κάτω προς τα πάνω, οι στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης (S3) φέρνουν σε επαφή τις τοπικές αρχές, την ακαδημαϊκή κοινότητα, τον επιχειρηματικό τομέα και την κοινωνία των πολιτών, οι οποίοι εργάζονται από κοινού για την ανάπτυξη και την

εφαρμογή μακροπρόθεσμων στρατηγικών ανάπτυξης που υποστηρίζονται από τα κονδύλια της ΕΕ.

5. Ισχυρότερη σύνδεση με τα Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία της ΕΕ. Οι πολιτικές συνοχής, καθώς και οι στρατηγικές έξυπνης εξειδίκευσης S3, προσφέρουν ένα πλαίσιο πολιτικής για την ολοκληρωμένη περιφερειακή ανάπτυξη με επίκεντρο τα ιδιαίτερα πλεονεκτήματα κάθε περιοχής για τη μετάβαση σε μια πιο κυκλική οικονομία. Κάποιες ιδέες που προτείνονται για να τροφοδοτήσουν το ρυθμιστικό πλαίσιο μετά το 2020 είναι: α) προώθηση του οικολογικού σχεδιασμού μέσω επενδύσεων στην Ε&Κ και στην ανάπτυξη ικανοτήτων για κυκλικά προϊόντα/υπηρεσίες, β) κοινοποίηση μοντέλων και αλλαγή καταναλωτικών προτύπων, συνεργατική οικονομία, καθώς και κυκλικά επιχειρηματικά μοντέλα, και γ) προώθηση της ανάπτυξης ολοκληρωμένων εδαφικών στρατηγικών που θα λαμβάνουν υπόψη τις αρχές της κυκλικής οικονομίας για όλες τις αποκεντρωμένες περιοχές / αρχές με στόχο τη βιώσιμη διαχείριση των πόρων. Δεν χρειάζεται να ψάχνουμε μακριά για λύσεις αφού πολλές από αυτές τις έννοιες έχουν ήδη υιοθετηθεί και εφαρμοστεί από αποκεντρωμένες αρχές σε όλη την Ευρώπη.
6. Ενισχυμένες τοπικές αλυσίδες αξίας. Οι αρχές της κυκλικής οικονομίας και ο εντοπισμός των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs) θα ενσωματώνονται όλο και περισσότερο στις στρατηγικές και πολιτικές αστικής ανάπτυξης με σκοπό τη διατήρηση της αστικής ανθεκτικότητας που εξισορροπεί την παραγωγικότητα, την κοινωνική ένταξη και το περιβάλλον.

10. Οι πόλεις, όπως αντίστοιχα έκαναν κατά τη διάρκεια της πανδημίας, θα πρέπει να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην κοινωνικό-οικονομική ανασυγκρότηση στην μετά-COVID-19 περίοδο.

Αυτή η κρίση ξεκίνησε ως μια υγειονομική κρίση, αλλά ο φόβος έχει αλυσιδωτά δημιουργήσει κρίση αξιών, τρόπων ζωής και κοινωνικών συνηθειών. Αυτά οδήγησαν σε μια βαθιά κοινωνική κρίση με αρνητικά αποτελέσματα που φαίνεται τελικά να διαμορφώνεται σε μια μεγάλη οικονομική κρίση την οποία καλούνται να βιώσουν οι σημερινές γενιές.

Οι κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες έχουν τονιστεί. Πρόκειται για μια πανδημία που είναι σαφώς ασύμμετρη στις κοινωνικές και οικονομικές της συνέπειες.

Υπάρχει πλέον μια πιο διαδεδομένη αντίληψη για το δημογραφικό πρόβλημα της γήρανσης του πληθυσμού και την ανεπάρκεια και την ευθραυστότητα των κοινωνικών δομών για την υποστήριξη των ηλικιωμένων.

Οι μικρές, μεσαίες και περιφερειακές πόλεις καλούνται συστηματικά για ανάληψη νέων ευθυνών και νέων αρμοδιοτήτων για υποστήριξη των πολιτών, οι οποίες υπερβαίνουν κατά πολύ τους παραδοσιακούς τομείς παρέμβασής τους. Αυτό το νέο διευρυμένο πλαίσιο διεκδικήσεων είναι το αποτέλεσμα του κεφαλαίου εμπιστοσύνης που τους δείχνουν οι πολίτες.

Ως εκ τούτου, οι αποκεντρωμένες αρχές θα πρέπει να συμμετέχουν ενεργά και εξαρχής στον καθορισμό των δημόσιων πολιτικών για την αντιμετώπιση των συνεπειών της τρέχουσας κρίσης και των χρηματοδοτικών μέσων για την εφαρμογή τους, όπως επισημαίνεται ξεκάθαρα στην πρόσφατη έκθεση του UN-HABITAT: «Πόλεις και Πανδημίες: Προς ένα πιο δίκαιο, πράσινο και υγιές μέλλον».
